

22 augustus 2021 - 21ste zondag B - Preek

Broeders en zusters,

De ene, ware God, die “de hemel schiep en de aarde en alles wat daarop is”, bleef niet op verre afstand van zijn schepping, in zwijgende verborgenheid. Hij bezocht de door Hem geschapen wereld en openbaarde zich aan uitverkorenen. In de lezingen van vandaag horen we wie die uitverkorenen dan wel geweest zijn. Op de eerste plaats was dat het joodse volk. We hoorden hoe Josuë het volk had verzameld te Sichem met de oudsten van Israel, de familiehoofden, de schrijvers en de rechters. Josuë herinnert zijn mensen eraan, hoe indertijd Abraham de afgoden aan de overkant van de rivier had verlaten en hoe hij op pad was gegaan op uitnodiging van de ene, uitverkiezende God, in wie hij zijn Heer erkende. Josuë stelt de mensen dan voor de keuze: “willen jullie afhaken en weer gehoorzamen aan de afgoden van weleer, die Abraham juist had verlaten, of aan andere goden? Of willen jullie Abrahams God en Heer dienen? Ik en mijn familie dienen Hem.” Het volk wordt op dat moment gevraagd zijn aanhankelijkheid en liefde voor de ene God opnieuw uit te spreken. Daar in Sichem, zal het volmondig zeggen: “we denken er niet aan de Heer te verlaten!” Ze herinneren zich alles wat Hij voor hen gedaan heeft: Hij leidde ons uit Egypte, het land van slavernij. Hij deed grote tekenen en heeft ons beschermd op onze tochten. Hij deed ons het beloofde land bereiken. Hem willen wij dienen. Hij is onze God en Heer. Naar zijn geboden en voorschriften willen wij leven!

In een hele nieuwe situatie wordt dezelfde vraag opnieuw in het Evangelie van vandaag gesteld: “wat willen jullie: ervandoor gaan of blijven?” Degene die nu de vraag stelt is Jezus, in eenheid en liefde met zijn Vader verbonden, Zoon van God, zoon van de mensen. Als hij bij de broodvermenigvuldiging aan ieder voedsel heeft verschaft, ja, dan wil iedereen wel bij Hem blijven en Hem als Heer en meester erkennen, zelfs tot koning uitroepen! Maar Jezus vraagt een diepergaande verbondenheid met Hem als Hij zegt: “ik zal mijn lichaam geven als voedsel en mijn bloed als drank. Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt blijft in mij en ik in hem.” Deze woorden, staat er dan, stuiten velen tegen de borst! Velen kunnen die niet meer volgen. Is het een uitnodiging tot kannibalisme?

Het is inderdaad duistere taal, maar toch Jezus neemt er niets van terug. Alleen de taal van de liefde kan zich zo radicaal uitdrukken: zichzelf willen geven tot “opgegeten worden” toe! Je hoort wel eens een moeder zeggen, die haar kind aan het knuffelen is: ik kan je wel opeten! Natuurlijk doet ze dat niet letterlijk, maar ze drukt ermee uit, dat ze van haar kindje houdt - om te zeggen, - met huid en haar, met alles d’rop en d’ran! Zo vraagt Jezus ons voor Hem te kiezen, niet voor een

bloedeloze leer, maar voor Hem 'met alles d'rop en d'ran': met lichaam en ziel, alles inbegrepen!

Beste mensen, Jezus vraagt aan de apostelen en leerlingen vertrouwen in zijn persoon te hebben. Het zal heus wel duidelijk worden, hoe dat "Hem opeten" begrepen moet worden. Dus alles komt aan op: geloof je in Hem! Wie gelooft, heeft diep contact, ook al zie je de bodem van de zee niet, waar je je anker in uitwerpt!

Slechts een kleine groep blijft: de meest nabije leerlingen. Petrus is hun voorman. Als Jezus vraagt: "willen jullie soms ook heengaan?", zegt Petrus: "Heer, naar wie zouden wij moeten gaan? Nergens vinden we woorden zoals jij gesproken hebt: woorden van eeuwig leven".

Overigens vlees eten en bloed drinken van een medemens, is dat altijd kannibalisme? Het was in de vorige eeuw, dat er hoog in de Andes een vliegtuigongeluk plaats vond. De brokstukken kwamen in de sneeuw terecht. Het vliegtuig vervoerde een sportteam van jonge sporters, ik meen van Chili naar Argentinië, of andersom. Een aantal van hen stierf bij de crash, een aantal bleef in leven. Het duurde heel lang voor het neergestorte vliegtuig werd getraceerd. Ondertussen zaten de overlevenden af te wachten in de kou, op een goed moment totaal zonder voedsel. Wat te doen? Dan begrepen ze dat hun enige redding was (het stuit tegen de borst het te horen): eten van de lichamen van de gestorvenen, waarbij bij hen in gedachten de Eucharistie opkwam, zoals ze die, of een aantal hen, kenden uit het dagelijks leven. Ook bij hen: het stuitte hen van afschuw tegen de borst. Maar wat moesten ze? Op een goed moment gingen ze ertoe over om te snijden in de lichamen van de gestorvenen. Absoluut niet kannibalistisch! Met een enorme terughoudendheid, voorzichtigheid, biddend, God vergeving vragend, hun dode kameraden vergeving vragend, hebben ze het voedsel tot zich genomen. En ze overleefden! Er is een film van gemaakt!

De duistere taal van Jezus op het einde van de broodrede van Johannes, komt tot klaarheid bij het Laatste Avondmaal. Ja, dan geeft Jezus zichzelf, zijn lichaam en bloed te eten en te drinken en wel onder de gedaanten van brood en wijn. Zo werd de kruisdood vlak daarop, het liefdesoffer van zijn leven, heel dichtbij gebracht!

Middels de Eucharistische maaltijd werd het mogelijk, dat het wonder van Jezus' lichamelijke aanwezigheid (realis praesentia) door de tijden heen, over generaties heen, kon blijven plaatsvinden. We worden telkens weer voor de keuze gesteld: geloof je in de woorden "dit is mijn lichaam, dit is mijn bloed"? Geloof je, dat Jezus hier en nu werkelijk zichzelf geeft? De Katechismus van de Katholieke Kerk speelt op deze woorden in, wanneer we lezen: met grote eerbied en waardigheid moet dit sacrament ontvangen worden, b.v. door het maken van een diepe buiging als teken

van adoratie (aanbidding) van de Heer, of door een kniebuiging, of ook wel door aanbidding van de gaven buiten de Eucharistie (KKK 1378).

De tweede lezing van vandaag lijkt geheel uit de toon te vallen, roept gemakkelijk wrevel op, stuit evenzeer tegen de borst als we horen: vrouwen, weest uw man onderdanig. Dat zeg je nu toch niet meer! Maar hebben we goed opgelet? Eerst begon Paulus te zeggen (en dat mag niet overgeslagen worden): broeders en zusters, weest elkaar onderdanig, mannen aan vrouwen, vrouwen aan mannen, 'uit ontzag voor Christus'. En dan verder: zoals Christus het hoofd is van de kerk, zo is de man het hoofd van de vrouw. Hoofd-zijn, ja, maar zoals Christus hoofd is! Zijn hoofd-zijn is zijn dienaar zijn, zoals hij daar neerknielde op de grond, de handdoek nam, het wasbekken nam en de voeten van de leerlingen waste, hoofd-zijn in totale ontleding. Ik zou zeggen: zo mag het, maar geef toe: gemakkelijk luisteren we oppervlakkig, en zeggen gauw: weg die woorden van Paulus, dat is niet meer de taal van onze tijd en vergeten de woorden in de diepte te begrijpen! Dus laten we, de schrift horende, niet aan de oppervlakte blijven staan, steeds de diepte in gaan, in mensenwoord Gods Woord horende!

Overigens, tenslotte, zoals een getrouwde vrouw me hier in Italië eens toevertrouwde: ja natuurlijk, op papier staat inderdaad in de Italiaanse wet, wat de familie betreft: de man is 'capofamiglia', maar in de praktijk is het echt de vrouw, die het in de meeste families het voor het zeggen heeft!